

Sosiaali- ja
terveysministeriö

TAE 2024, JTS 2025-2027
Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33
Kunta- ja hyvinvointijaosto

HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2024
talousarvioksi

VNS 1/2023 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden
suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Susanna Grimm-Vikman
Neuvotteleva virkamies
18.10.2023

Yleistä

Pääluokan loppusumma 16,2 mrd. euroa TAE 2024:ssa

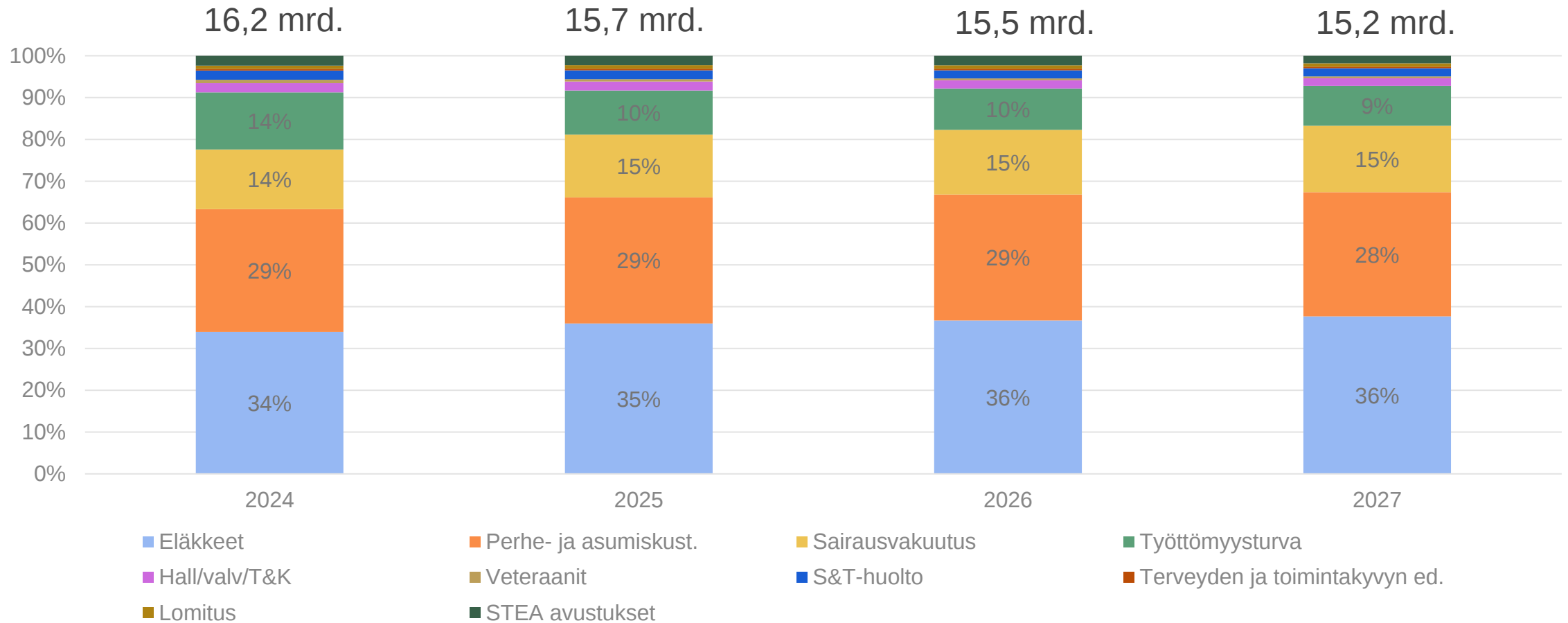
- vajaa viidennes valtion budjetista
- 134 milj. euroa suurempi kuin 2023 varsinainen talousarvio

Kehyskauden lopussa 15,2 mrd. euroa

- Muutokset pääosin hallitusohjelman mukaisten uudistusten toteuttamisesta sekä sosiaaliturva- ja toimeentuloturvaetuuksien tarvearvioiden tarkistuksista
- Suurin vaikutus sosiaaliturvaan tehtävillä uudistuksilla, jotka vähentävät valtion menoja noin 1 mrd. eurolla kehyskauden lopussa huomioiden asumistuki- ja toimeentulotukimenojen kasvu uudistusten seurauksena
- Tästä indeksijäädytyksen osuus nimellisesti arvioiden STM pääluokassa noin 373 milj. euroa kehyskauden lopussa. Jäädytysten lopulliset vaikutukset riippuvat kuluttajahintojen toteutuvasta kehityksestä.

Pääluokka 33 TAE/kehys osuudet vv. 2024-2027

Perhe- ja asumiskustannusten tasaus

- 4,8 mrd. euroa, lisäystä 105 milj. euroa vuonna 2024
- Kehyskauden lopussa 4,6 mrd. euroa
- Lapsiperheiden asemaa vahvistetaan 54 milj. euron perhepaketilla, joka sisältää:
 - 26 euron korotuksen alle 3-vuotiaiden lasten lapsilisään,
 - lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen noston 10 eurolla sekä
 - 4. ja 5. lapsen lapsilisän korotuksen 10 eurolla.
- Toimeentulotukeen hyväksyttäviä asumismenoja selkeytetään 1.7.2024 lukien, joka vähentää määräraahatarvetta 7 milj. euroa. TAET 2024 ehdotuksessa tarkoitus aikaistaa 1.4.2024.
- Asumistukea uudistetaan kohdentamalla tukea eniten tarvitseville ryhmille. Pääosin 1.4.2024 lukien. Uudistukset vähentävät asumistukimenoja noin 120 milj. euroa
 - asumistuesta poistetaan ansiotulovähennys
 - asumistuen perusomavastuuta korotetaan ja tasoa tarkistetaan.
 - asumistuen kuntaryhmiä yhtenäistetään ja
 - omistusasuntoon ei saa jatkossa asumistukea 1.9.2024 lukien.

Perhe- ja asumiskustannusten tasaus kehyskaudella

- Asumistuessa voimaan vuoden 2025 alusta lukien varallisuusharkinta ja yrittäjien tulojen huomioiminen todellisina.
- Toimeentulotukimenojen kasvu huomioiden yleisen asumistuen uudistukset vähentävät määräraahatarvetta noin 330 milj. eurolla.
- Toimeentulotukea uudistetaan siten, että se vahvistaa henkilön itsenäistä selviytymistä ja selkeyttää toimeentulotuen roolia viimesijaisena harkintaa vaativana perusturvaan kuuluvana etuutena. Uudistus valmistellaan siten, että se vahvistaisi julkista taloutta hallitusohjelman mukaisesti noin 70 milj. eurolla. Vaikutus tulisi voimaan asteittain vuodesta 2026 alkaen.
- Lisäksi hallitus päätti budjettiriihessä, että STM valmistelee kehysriiheen mennessä korvaavan ehdotuksen perhevapaakertakorvauksen alentamisen ja vanhempainrahan leikkaamisen tilalle.

Sairausvakuutus

- Valtion osuus 2,32 mrd. euroa, lisäystä 23 milj. euroa vuonna 2024.
- Kehyskauden lopussa 2,47 mrd. euroa
- Lääkärin vastaanottopalkkion kela-korvausta korotus 65,3 milj. euroa.
- Lasten ja nuorten neuropsykologisten häiriöiden kuntoutuksen ja kuntoutuspalveluja parantamiseen 16,75 milj. euroa
- Lääkekustannusten vuosiomavastuuseen tehdään pysyvä tasomuutos. Vuoden 2023 alussa tekemättä jätetty (n. 7,8 %) vuosiomavastuun indeksikorotus jätetään pysyvästi tekemättä 11 milj. euroa
- Sairausvakuutukseen kohdistetaan 11,1 milj. euron säästötoimenpiteet:
 - lasketaan kuntoutusrahan määrä ammatillisen kuntoutuksen ajalta samalle tasolle kuin kuntoutujalle myönnettävä sairausvakuutuslain mukainen sairauspäiväraha
 - lasketaan nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusrahan vähimmäismäärä kuntoutusrahan vähimmäismäärän tasolle

Sairausvakuutus kehyskaudella

- Vuoden 2025 alusta perutaan lakimuutos, joka on mahdollistanut 16—29-vuotiaiden ammatilliseen kuntoutukseen pääsyn ilman sairaus- tai vammadiagnoosia. Vaikutus sairausvakuutuksessa on vähennystä 40 milj. euroa vuositasolla
- Voimassa olevaa sairausvakuutuslain muutosta, jonka perusteella on otettu käyttöön lääkevalmisteiden ehdollinen korvattavuus, jatketaan vuoden 2027 loppuun. Tämä laskee määräraahatarvetta 26,8 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen
- Osana apteekkiuudistusta toteutetaan apteekkitalouden uudistus, jossa lääketaksan ja apteekkiveron tasoja tarkastamalla saavutetaan 30 milj. euron säästövaikutus. Uudistuksen täsmällistä toteuttamistapaa ei ole vielä linjattu.

Työttömyysturva

- Noin 2,2 mrd. euroa, vähennystä 187 milj. euroa vuonna 2024
- Kehyskauden lopussa vajaa 1,5 mrd. euroa
- Uudistukset vähentävät valtion työttömyysturvamenoja 170 milj. euroa:
 - Vuoden 2024 alusta työttömyysturvan omavastuupäivät palautetaan 5:stä 7:ään päivään ja lomakorvausten jaksotus palautetaan
 - Huhtikuun alusta lukien luovutaan työttömyysturvan suojaosista ja lakkautetaan työttömyysturvan lapsikorotukset
 - Työssäoloehdon pidentäminen 12 kk:een ja tuloperustainen työssäoloehto (euroistaminen) astuvat voimaan 1.1.2024, mutta niiden soveltaminen alkaa 1.9.2024

Työttömyysturva kehysvuosina

Kehyskaudella valtionosuudet työttömyysturvaan laskevat 1,5 mrd. euroon

- Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään kunnille vuodesta 2025 alkaen. Vähentää työttömyysturvan valtionosuutta noin 440 milj. euroa
- Lisätalousarviomenettelyllä on tarkoitus saattaa voimaan 1.9.2024 alkaen uudistuksia, joiden vaikutukset kohdentuvat pääasiassa työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettuun osuuteen. Uudistuksina:
 - lakkautetaan työssäoloehdon kertyminen palkkatuetussa työssä,
 - luovutaan työttömyysturvan ikäsidonnaisista poikkeussäännöistä,
 - vuorotteluvapaajärjestelmä sekä aikuiskoulutustuki lakkautetaan ja
 - porrastetaan ansioturvaa.
- Vuonna 2025 käyttöön menettely, jossa työmarkkinatuen kielilisän saaminen edellyttää kielitaidon osoittamista. Vähentää määrärahatarvetta 30 milj. euroa kehyskauden lopussa

Työttömyysturvassa hallituskaudella toteutettavat uudistukset vähentävät määrärahatarvetta työttömyysturvamomenteilla n. 140 milj. eurolla kehyskauden lopulla, minkä ohella merkittävä osa vaikutuksesta kohdistuu työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitettuun osuuteen.

Eläkkeet

- 5,52 mrd. euroa, jossa lisäystä 259 milj. euroa vuonna 2023
- Kehyskauden lopussa 5,48 mrd. euroa
- Eläkemenot kasvavat vuonna 2024 erityisesti kansaneläkkeiden ja maatalousyrittäjien eläkkeiden osalta

Indeksijäädytys

Indeksijäädytys vaalikaudeksi koskee kansaneläkeindeksiin (KEL) ja kuluttajahintaindeksiin (KHI) sidottuja etuuksia pois lukien toimeentulotuki, eläkkeet, rintamalisät, vammaisetuudet, elatustuki, lääkkeiden vuosiomavastuu, sotilasavustuksen perusavustus ja luopumistuen täydennysosa.

Vuoden 2024 KEL-indeksikorotuksen muutos lisää säästöjä noin 10 milj. e vv. 2024 - 2026

Valtion osuudet	Milj. euroa	2024	2025	2026	2027
Eläkkeensaajan asumistuki		-20	-48	-72	-93
Yleinen asumistuki		-26,7	-68,2	-93,6	-115,9
Ansiosidonnainen työttömyysturva		-41,1	-33,5	-31,8	-35,5
Työmarkkinatuki		-72,3	-90,8	-110,3	-125,2
Peruspäiväraha		-14	-0,3	0	0
Aikuiskoulutustuki		-0,2	-0,1	0	0
Valtion rahoittamat sv-päivärahat		-22,1	-29,5	-35,6	-43,3
Opintotuki		-14,5	-36,9	-48,1	-58,5
Vastaanottoraha ja käyttöraha		-1,1	-1,6	-1,9	-1,8
Lastenhoidon tuet		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Jäädytysten vaikutus toimeentulotukeen		12,1	24,8	32,1	40
Valtio yhteensä		-200	-284,2	-361,3	-433,3

Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tukemiseen (luku 33.60) 361 milj. euroa
- Vähennystä 65 milj. euroa, joka aiheutuu pääosin elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoituksen muutoksesta
- Tutkimukseen 5 milj. euron tasokorotus ns. tutkimus EVO:n
- Itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoon 0,3 milj. euroa vuosille 2024—2027
- YTHS rahoituksessa huomioitu 1 milj. euron lisäys opiskelijoiden mielenterveydenpalvelujen tukemiseen
- Pohjanmaan hyvinvointialueen potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen valtionavustukseen 1,1 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

Hallitusohjelman mukaiseen investointiohjelmaan kohdennetaan STM:n pääluokassa yhteensä 81,3 milj. euroa vuonna 2024, josta:

- 4,0 milj. euroa sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatio-ohjelmaan,
- 2,0 milj. euroa kansalliseen terveyden- ja hyvinvoinnin ohjelmaan,
- 3,5 milj. euroa henkilöstön saatavuutta edistävään hyvän työn ohjelmaan
- 6,5 milj. euroa ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen sekä
- 65,3 milj. euroa lääkärin vastaanottopalkkion KELA korvauksen korotukseen

Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän vaikuttavuuden kehittämiseen ehdotetaan 8 milj. euron pysyvää määrärahaa ja nuoriin kohdistuvaan erityiseen huolenpitoon 3,2 milj. euroa.

Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

- Avustuksiin yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen ehdotetaan 383,6 milj. euroa
- Tämä on noin 10 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2023 varsinaisessa talousarviossa
- Taseen jakamattomista RAY voittovaroista puretaan vuosittain 25,8 milj. euroa vuosina 2024—2026

Avustuksiin tehdään kehyskaudella hallitusohjelman mukaisesti valtionavustusten tason vähennys:

- 50 milj. euroa kehyskauden alussa ja 100 milj. euroa kehyskauden lopussa.
- Avustusmomentin taso laskee kehyskauden lopussa 282,8 milj. euroon.

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus paketti

Sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen kohdennetaan 33 milj. euroa vuonna 2025, 38 milj. euroa vuonna 2026 ja 40 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Osana tätä kokonaisuutta:

- keliakiorvaus palautetaan vuodesta 2025 lukien, mikä lisää määrärahatarvetta etuuksiin 9 milj. euroa ja hyvinvointialueilla 1 milj. euroa
- 2024 alkaen itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpano 0,3 milj. euroa
- ruoka-apujärjestöjen tuen vakinaistaminen 3,0 milj. euroa
- Siltä osin kuin sosiaalisen oikeudenmukaisuuden rahoitusta ei ole kohdennettu vielä täsmällisiin toimenpiteisiin, on olemassa kehysvaraus

Virastot ja laitokset

- Ministeriön pääluokkaan osoitetaan hallitusohjelman mukaisesti vuodesta 2025 alkaen toimintamenosäästö, jonka taso nousee 48,2 milj. euroon vuonna 2027
- Säästöt koskevat hallinnonalan kaikkia virastoja ja laitoksia ml. Työterveyslaitos ja KELA sekä koulutuskorvauksia
- Säästöjen taso on noin 6 % em. määrärahojen kokonaissummasta
- Säästön kohdennus toteutetaan 2025-2028 julkisen talouden suunnitelman valmistelun yhteydessä.

Hyvinvointialueet, talousarvio

Valtiovarainministeriön pääluokkaan kuuluvassa Hyvinvointialueiden rahoituksessa huomioidaan hallitusohjelman mukaiset toimet, jotka vähentävät hyvinvointialueiden rahoitusta yhteensä noin 105 milj. euroa vuonna 2024.

Toimet liittyvät pääosin jo päätettyjen uudistusten voimaantulojen tarkistuksiin:

- Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantuloa siirretään alkamaan 1.1.2028, vähennys 89 milj. euroa
- Hoitotakuu pidetään 14 vuorokaudessa, vähennys 5 milj. euroa
- Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja lasketaan 23 vuoteen, vähennys 12 milj. euroa
- Varmistetaan tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturva, lisäys 0,66 milj. euroa.

Hyvinvointialueet, kehys

HO uudistukset vähentävät hyvinvointialueiden rahoitusta yhteensä noin 460 milj. euroa kehyskauden lopussa.

- Hoivahenkilöstön vähimmäismitoituksen (0,7) voimaantuloa siirretään alkamaan 1.1.2028, vähennys 89 milj. euroa
- Hoitotakuu pidetään 14 vuorokaudessa, vähennys 30 milj. euroa.
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen, vähennys 30 milj. euroa 2025 alkaen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentäminen, vähennys vuodesta 2025 alkaen 10 milj. euroa, 15 milj. euroa vuonna 2026 ja 20 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja lasketaan 23 vuoteen, vähennys 24 milj. euroa 2025 alkaen.
- Sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta säättäminen, vähennys 50 milj. euroa vuonna 2026 ja 75 milj. euroa vuodesta 2027 lukien.
- Terveystarkastusten asiakasmaksujen korottaminen, vähennys 50 milj. euroa 2025 alkaen.
- Uudistetaan erikoissairaanhoidon työnjakoa koskevat säädökset, vähennys 2025 alkaen 10 milj. euroa ja 25 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen.
- Digitaalisen asioinnin ensisijaisuuden lainsäädäntö, vähennys 2,7 milj. euroa vuonna 2026 ja 5,4 milj. euroa vuonna 2027
- Terveystarkastusten kehittäminen, vähennys 30 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.
- Lääkkeenmäärämiskäytäntöjen laajentaminen, vähennys 5 milj. euroa vuonna 2027
- Vaikuttavuuden kehittäminen palvelujärjestelmässä, vähennys 58 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen.

Hyvinvointialueet, kehys

Lisäyksinä on hallitusohjelman mukaisesti huomioitu:

- Vammaispalvelulain tarkentamiseen lisäystä 2025 alkaen 67,6 milj. euroa ja 2026 alkaen noin 64 milj. euroa. Yhteensä lain voimaantuloon on kehyksessä varattu 100 milj. euroa vuodesta 2025 alkaen.
- Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistamiseen 35 milj. euroa 2025 alkaen
- Keliakiakorvauksen palauttamisen johdosta 1 milj. euroa lääkärinlausuntojen lisääntymiseen vuosittain 2025 alkaen.
- Tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa olevien potilaiden oikeusturvan varmistaminen, lisäys 0,35 milj. euroa 2025 alkaen.

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, 00170 Helsinki
PL 33, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 16001
kirjaamo.stm@gov.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö